

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма
курсу «Мова в просторі навколо нас.
Профільна середня освіта. Основний / поглиблений рівень»
для закладів загальної середньої освіти

10-12 класи

(Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від
28.08.2025 № 1192))

Авторка: Питюр О. В.

*Програма створена в рамках проєкту «Зміст» Міжнародного благодійного
фонду savED за підтримки фінської Міжнародної неурядової організації Finn
Church Aid*

Вступна частина

Модельна навчальна програма курсу «Мова в просторі навколо нас. Профільна середня освіта. Основний / поглиблений рівень» (далі – Програма) визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання (мовно-літературна освітня галузь) учнів та учениць 10-12 років навчання, пропонований зміст курсу та види навчальної діяльності.

Курс «Мова в просторі навколо нас» може викладатися як у межах передбаченої кількості навчальних годин для вивчення обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем навчання, так і за рахунок навчальних годин для вибіркового освітніх компонентів, що фінансуються з державного бюджету.

Програма створена в рамках проєкту «Зміст» Міжнародного благодійного фонду savED за підтримки фінської Міжнародної неурядової організації Finn Church Aid.

Програму розроблено на основі Державного стандарту профільної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851):

- вона ґрунтується на визначених стандартом ціннісних орієнтирах (пункт 4 Державного стандарту профільної середньої освіти);
- охоплює формування наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (пункт 10 Державного стандарту профільної середньої освіти);
- передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання в мовно-літературній освітній галузі (додаток № 2 до Державного стандарту профільної середньої освіти);
- орієнтується на компетентнісний потенціал мовно-літературної галузі (додаток № 1 до Державного стандарту профільної середньої освіти);
- урахує наступність між циклами навчання на рівнях базової та профільної середньої освіти.

Програма реалізує частину обов'язкових результатів навчання в межах мовно-літературної освітньої галузі, доповнюючи обов'язкові результати навчання модельних навчальних програм обов'язкових освітніх компонентів («Українська мова. 10-12 класи. Основний рівень», «Українська мова. 10-12 класи. Профільний рівень», «Інтегрований мовно-літературний курс. 10-12 класи. Основний рівень»).

Основою для формулювання очікуваних результатів навчання в Програмі є обов'язкові результати навчання (орієнтири для оцінювання) поглибленого рівня мовно-літературної освітньої галузі, що визначають профіль, та обов'язкові результати (орієнтири для оцінювання) основного рівня цієї галузі.

Програма є основою для створення навчальних програм як основного, так і поглибленого рівнів, із відповідною корекцією орієнтирів для оцінювання, змісту, обсягів навчального часу, способів формування компетентностей і рівнів складності навчального матеріалу.

Програма спрямована на реалізацію мети профільної середньої освіти – розвиток особистості здобувачів/здобувачок освіти шляхом утвердження в них української національної та громадянської ідентичності та формування компетентностей, необхідних для їх життєвої стійкості, самостійності,

відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими особами, соціалізації, активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності, оборонної свідомості, громадянської стійкості, патріотизму, поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави; підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, освіти протягом життя, трудової діяльності та самореалізації; дотримання принципів гендерної рівності; виховання у здобувачів/здобувачок освіти самоповаги й поваги до інших, відповідального ставлення до довкілля, що базується на науковому світогляді та принципах сталого розвитку.

Мета курсу «Мова в просторі навколо нас» узгоджена з метою мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту профільної середньої освіти та спрямована на розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які шанують українську мову, володіють українською мовою і використовують її в повсякденному житті та в професійних сферах для духовного, культурного й національного самовираження, міжкультурного діалогу, збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації та подальшого професійного становлення і формування громадянської стійкості.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування ціннісного ставлення до української мови як державної мови України й чинника національної самоідентифікації та консолідації; як форми культури, якою живе людина, як способу мислення та способу діяння;
- розвиток умінь працювати із різними вимірами текстів за ресурсом, організацією, форматом і типом;
- розвиток умінь комунікативно доцільно користуватися засобами української мови;
- розвиток умінь працювати з різними видами інформації, зокрема й цифровими, здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати);
- забезпечення творчої самореалізації, академічної свободи учнівства та становлення його особистостей як компетентних мовців і читачів;
- задоволення пізнавальних інтересів, потреб учнівства, розвиток навичок співпраці для досягнення особистісних і спільних цілей;
- виховання здатності ефективно використовувати здобуті знання й набуті вміння для розв'язання життєвих завдань;
- формування критичного й системного мислення через роботу з різними джерелами, дотримуючись академічної доброчесності;
- формування ідентичності в локальному, загальноукраїнському й глобальному вимірах;
- спонукати до активної громадянської позиції на демократичних і патріотичних засадах.

Пріоритетами курсу «Мова в просторі навколо нас» є розвиток умінь перетворювати інформацію з почутого або текстового повідомлення в різні

види повідомлень, у тому числі з одного або кількох різних джерел (художніх текстів, медіатекстів, графічних джерел інформації) для розв'язання життєво важливих проблем; розвиток умінь аналізувати та інтерпретувати інформацію, яка подана у вигляді різних за вимірами текстів; розвиток умінь активного використання української мови в будь-яких життєвих ситуаціях, що передбачають як онлайн, так і офлайн взаємодію.

Структура Програми охоплює навчання в одному із класів (10, 11 або 12) і складається із блоків, у межах яких сформовано перелік підтем, що розкривають зміст основної теми. Наприклад, мистецький простір функціонування української мови охоплює комунікативні ситуації не лише в театрі та кінотеатрі, а й на виставках, екскурсіях тощо. Кількість уроків у кожному тематичному блоці може варіюватися залежно від пропонованого змісту, що пов'язаний із повсякденним життям та діяльністю старшокласників (комунікативні ситуації в громадському транспорті, на вулиці, у кіно, музеї, магазині, банку, на виставці, пошті тощо) та розкриті в різноманітних завданнях, які охоплюють чотири групи результатів навчання.

Тематичні модулі можуть вивчатися в такій послідовності, яка запропонована в програмі, або їх послідовність може бути змінена на розсуд вчителя. Підтеми, які вивчаються в межах тематичного модуля, пов'язані між собою змістово, крім цього, кожен тематичний модуль містить вказівку на мовну тему, яка може бути актуалізована. Мовна лінія програми передбачає повторення та поглиблення матеріалу, вивченого в базовій середній школі.

Основним об'єктом дослідження в курсі є різні за вимірами тексти:

- за ресурсом (одиничні й множинні);
- за організацією і навігацією (статичні й динамічні);
- за форматом (суцільні, перервані, змішані);
- за типом (опис, розповідь, виклад-роз'яснення, аргументація, інструкція, інтеракція, трансакція).

Наприклад, у межах технічних описів використано формати перерваного тексту, зокрема діаграми та ілюстрації. Серед прикладів аргументативних або доказових текстів в курсі аналізуються оголошення, дописи на онлайн-форумах, відгуки в інтернеті на книгу чи фільм тощо.

Окремо увагу приділено вмінню сприймати та перетворювати усну інформацію, зокрема у вигляді монологічних та діалогічних повідомлень, що містять комунікативні шуми, орфоепічні та лексичні помилки, адже першочергово актуалізують мовлення в життєвих ситуаціях (розмова в магазині, оголошення по гучномовцю, діалог із кур'єром/-кою, відгук тощо). Мовні теми в межах кожного модуля розподілено за принципом взаємозв'язку та взаємопроникнення. Наприклад, під час вивчення теми «Усне та писемне мовлення в громадському транспорті» учні та учениці виконують завдання із лексики, орфографії та синтаксису. У межах теми «Мистецький простір: мовні явища в театрі, кінотеатрі, музеї, на виставках, екскурсіях тощо» учні та учениці досліджують медіатексти та приділяють увагу орфографії та пунктуації.

Курс може реалізовуватись як освітній компонент, що поглиблює або розширює зміст навчання в межах профілю, або як такий, що забезпечує формування обов'язкових результатів навчання мовно-літературної освітньої галузі незалежно від обраного профілю. Послідовність тематичних модулів в межах курсу може бути скоригована на розсуд учительства, яке вільне у виборі тем (їхній перелік є рекомендованим), джерел і видів діяльності, оскільки головним є досягнення компетентностей учнів та учениць.

Оскільки курс «Мова в просторі навколо нас» є вибіркоким, його вивчення охоплює навчання в одному із трьох класів (10, 11 або 12) профільної середньої освіти. Такий підхід відкриває можливість для формування динамічних навчальних груп, до яких входять учні та учениці з різним досвідом шкільного навчання. У зв'язку з цим зміст програми не структуровано за роками навчання, а організовано тематично – за різною комунікативною тематикою і вимірами текстів, що дозволяє забезпечити логіку навчання незалежно від класу, у якому здійснюється опанування курсу, та врахувати індивідуальні траєкторії учнів та учениць. Кожен із тематичних розділів містить очікувані результати навчання, зміст й орієнтовні види навчальної діяльності. Така структура дозволяє цілісно й послідовно формувати в учнів та учениць компетентності, які необхідні для життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими особами, соціалізації та активної громадянської позиції. Тематика текстів і завдань дібрана з урахуванням вікових особливостей учнів та учениць, їхніх пізнавальних інтересів та актуальних соціокультурних викликів.

Очікувані результати навчання курсу відповідають орієнтирам для оцінювання з мовно-літературної галузі, визначеними в Державному стандарті профільної середньої освіти. У програмі представлено результати з усіх чотирьох груп обов'язкових результатів навчання, а саме: «Усна взаємодія», «Письмова взаємодія», «Робота з текстом», «Дослідження мовлення».

У межах тематичних модулів виокремлено базові знання з мовних тем, що актуалізуються в межах основних розділів мовознавства (фонетика, будова слова, словотвір, лексикологія, фразеологія, граматики, синтаксис).

Програма враховує принципи академічної свободи педагога: учитель/-ка має змогу замінити або доповнити пропоновані тексти, добираючи ті, які найкраще відповідають інтересам і читацькому рівню учнів та учениць, а також адаптувати глибину аналізу до потреб конкретного класу.

Перевагу серед видів навчальної діяльності надано тим, що сприяють самостійному мисленню, тренуванню умінь перетворювати усну й текстову інформацію, веденню діалогу, інтерпретації почутого або прочитаного. Це виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; спостереження за власним та чужим мовленням; візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, у парах, групах), із застосуванням цифрових ресурсів; переказ почутого, прочитаного або побаченого. Перелік видів діяльності структуровано з урахуванням таксономії педагогічних цілей у пізнавальній сфері (Б. Блум, 2001), проте вони є орієнтовними і можуть бути доповнені відповідно до освітньої ситуації.

Курс передбачає залучення учнів та учениць до аналізу різних комунікативних ситуацій, що дає змогу глибше осмислити сучасний світ і себе в ньому. Окрему увагу під час опанування курсу варто приділити усному мовленню та рефлексії.

Організація освітнього процесу під час вивчення курсу зумовлена метою формування ціннісного ставлення до української мови як державної мови України й чинника національної самоідентифікації та консолідації; як форми культури, якою живе людина, як способу мислення та способу діяння для досягнення власних життєвих цілей.

Основна частина

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності
Виміри текстів - вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П]; - визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]; - вільно застосовує та за потреби комбінує різні способи читання текстів, зокрема медіатекстів, за тематикою обраного профілю або художніх текстів у друкованому та цифровому форматі залежно від читацьких намірів та для виконання самостійно поставлених завдань [12 МОВ 2.1.1-1]; - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів, різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]; - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту, зважаючи на особливості його змісту та форми в їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П].		
	Виміри текстів: - одиничні й множинні; - статичні й динамічні; - суцільні, перервані, змішані; - опис, розповідь, виклад-роз'яснення, аргументація, інструкція, інтеракція, трансакція.	- слухання та читання текстів різних вимірів; - відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - дослідження форми та змісту текстів; - виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; - створення текстів різних вимірів, стилів та жанрів (індивідуально, у парах, групах); - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного/ переглянутого; - візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, у парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; - проєкт.

Усне та писемне мовлення в громадському транспорті

- вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 MOV 1.1.1-1 П]; - застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 MOV 1.1.2-1]; - виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту, важливі для підтримання ефективної комунікації [12 MOV 1.4.1-1 П]; - визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни в процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 MOV 1.4.2-1]; - обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 MOV 1.5.1-1 П]; - використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 MOV 2.2.4-1 П]; - аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів,	Комунікація в різних видах громадського транспорту, проїзний квиток. Інформаційні повідомлення (текстові та усні) на зупинках та у громадському транспорті. Вибір, купівля та повернення проїзного квитка. Електронні транспортні застосунки. Вибір та прогнозування найбільш оптимального маршруту. Стратегія подорожі. <i>Мовна тема: правопис власних та загальних назв, спрощення, орфографічна та лексична помилка, односкладне речення; пряма мова, діалог.</i>	- читання та аналіз інформаційних вказівників на зупинках та у громадському транспорті; - аналіз подкасту соціальної тематики, створення власного аудіоповідомлення, графічного знаку, вказівника; - інтегрування графічної інформації в текстову; - звернення; - рефлексія (зворотний зв'язок після отримання послуги); - написання диктанту; - переказ (усний та письмовий); - діалог, створення форми зворотного зв'язку; - виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; - спостереження за власним та чужим мовленням; - редагування; - перетворення одного виду інформації на інший; - обмін враженнями та думками; - візуалізація почутого/ прочитаного/ переглянутого в різний спосіб (індивідуально, у парах, групах), зокрема із застосуванням цифрових ресурсів; - проєкт.
---	---	--

дотримуючись достовірності й засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]; - створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема художні тексти, медіатексти, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1 - 1 П]; - створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]; - імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти, зокрема художні тексти, медіатексти, для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П].		
Соціальний простір: мовний ландшафт вулиці		
- пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]; - обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем,	Аргументативні тексти: переконувальний текст, коментар, оголошення на афіші, дописи на онлайн-форумах, відгук в інтернеті, трансакційні тексти в цифровому середовищі. Соціолінгвістичний ландшафт простору. Зміст та форма табличок, вивісок білбордів та оголошень на	- читання та створення текстів різних типів, стилів, жанрів (індивідуально, у парах, групах); - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного /

зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]; - визначає і коментує проблеми, порушені в одному чи кількох текстах, зокрема художніх текстах, медіатекстах, зважаючи на контекст (культурний, соціальний, особистісний) [12 МОВ 2.2.1]; - самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно й суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]; - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту, зважаючи на особливості його змісту та форми в їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]; - обґрунтовує роль і місце тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]; - створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]; - імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти, зокрема	вулиці. Форма та зміст плакатів соціальних ініціатив та вітрин магазинів; реклама товарів на вітринах, засоби впливу на споживача/-чку, стратегії маніпуляції. Перейменування вулиці. Петиції. Інфографіка. Культура пам'яті. Глорифікація. <i>Мовна тема: правопис власних назв, односкладні речення, правопис слів інішомовного походження; кома в простому і складному реченнях.</i>	переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - пояснення та інтерпретація прочитаного / почутого / переглянутого; - коментування; - діалог; - порівняння та зіставлення текстів та зображень; - обговорення в парах та групах; - дослідження форми та змісту текстів; - перетворення інформації з одного формату в інший; - читання та аналіз інфографіки; - диктант; - онлайн-вікторина; - проєкт.
---	---	---

художні тексти, медіатексти, для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П].		
Мистецький простір: мовні явища в театрі, кінотеатрі, музеї, на виставках, екскурсіях тощо		
- вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П]; - переказує усне повідомлення, зокрема текст, медіатекст, множинний текст, за тематикою обраного профілю або художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити та особливості цільової аудиторії та власні потреби, дотримуючись достовірності й засад академічної доброчесності [12 МОВ 1.2.1-1]; - виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту, важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]; - обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]; - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті, зокрема художньому тексті, медіатексті, зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П];	Афіша, квиток, форма зворотного зв'язку. Види аргументативних текстів: переконувальний текст; коментар, дописи на онлайн-форумах, відгук в інтернеті на виставу, фільм, виставку, екскурсію тощо. Навігація виставковим простором. Концепція виставки або екскурсії. Анотація та опис (вистави, фільму, виставки, галереї, тощо). Аудіовистава. Аудіогід виставкою. Опис експонату. <i>Мовна тема: правопис слів інішомовного походження, наголос, просте ускладнене речення; пряма мова, діалог.</i>	- слухання монологічного та діалогічного мовлення: екскурсія, аудіогід виставкою, віртуальна виставка музеєм; - опис почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - докладний усний та письмовий переказ почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - порівняння та зіставлення почутого / побаченого / прочитаного; - наведення аргументів; - спостереження за власним та чужим мовленням; - відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - відгук на фільм, виставу, виставку, у тому числі у вигляді коментаря до

- створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема художні тексти, медіатексти, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]; - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів, різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]; - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П].		посту; - створення афіші; - проєкт.
Гастрономія: супермаркет, кав'ярня, ресторан, онлайн-магазин		
- визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]; - досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П]; - використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого	Навігаційні таблички, оголошення, рекламні плакати, опис та склад товару. Цінник. Інструкція (припис). Усна та письмова комунікація в просторі супермаркету, кав'ярні, ресторану. Способи взаємодії із клієнтом: мова переконання. Меню, вибір та замовлення страви. Діалог у супермаркеті: з продавцем-консультантом, касиром, охоронцем. Онлайн-замовлення, діалог із кур'єром/-кою.	- читання цілісних, змішаних та перерваних текстів (вивіски в супермаркеті, меню, опис товару, цінник); - виявлення виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому (індивідуально, у парах, групах); - слухання монологічних та діалогічних текстів; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого;

контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]; - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту, зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]; - усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]; - аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П].	Мовна тема: розряди прикметників, ступені порівняння прикметників, правопис слів іношомовного походження, наголос. Просте неускладнене та ускладнене речення. Однорідні члени речення. Односкладні речення.	- рольова гра (між покупцем та продавцем, офіціантом, кур'єром); - онлайн-замовлення, форма зворотного зв'язку; - спостереження за власним та чужим мовленням; - електронне листування, онлайн-відгук; - проєкт.
Мода й стиль: мовна картина українських брендів		
- аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення, зокрема художнього тексту, медіатексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П]; - визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]; - вільно застосовує та за потреби комбінує різні способи читання текстів, зокрема медіатекстів, за тематикою обраного профілю або художніх текстів у друкованому та цифровому форматі залежно від читацьких намірів та для виконання самостійно	Оголошення, рекламні плакати, опис та склад товару. Догляд за товаром. Цінник. Вибір товару, розмір. Інструкція (припис). Концепт та цінності українських брендів. Слоган бренду. Упаковка продукту. Форма повернення товару. Мовна тема: наголос, просте речення, синоніми, правопис власних назв.	- читання цілісних, змішаних та перерваних текстів (опис товару, цінник); - слухання монологічних та діалогічних текстів; - виявлення виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому (індивідуально, у парах, групах); - аналіз та інтерпретація почутого / побаченого / прочитаного; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - рольова гра (між клієнтом/-кою та

поставлених завдань [12 МОВ 2.1.1-1]; - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті, зокрема художньому тексті, медіатексті, зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]; - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту, зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]; - усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]; - аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П].		продавцем/-нею, офіціантом/-кою, кур'єром/-кою); - онлайн-замовлення, форма зворотного зв'язку; - аналіз інформаційних повідомлень у соціальних сторінках брендів: сайт, інстаграм, фейсбук тощо; - інтерв'ю, зіставлення та порівняння; - створення і наповнення сторінки бренду текстовими повідомленнями; - проєкт.
Радіо- й телемовлення, соціальні мережі (інстаграм, фейсбук, тікток, ютуб, ватсап)		
- аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення, зокрема художнього тексту, медіатексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П]; - визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П];	Субтитри, усне та письмове повідомлення на радіо й телебаченні. Трансакційні тексти (есемес, електронне повідомлення та електронний лист). Новина, ютуб-канал, сторінка в інстаграмі. Комунікативний намір співрозмовника, комунікативний шум. Факти та судження. Способи маніпуляції. Блогерство.	- спостереження за власним та чужим мовленням; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого/прочитаного/переглянутого; - створення українських субтитрів до фільму / мультфільму тощо; - проєкт; - створення особистого блогу (мандрівка, огляд продукту тощо);

- визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості почутої інформації за тематикою обраного профілю, отриманої з різних джерел, зокрема художніх текстів, медіатекстів, наводить аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 1.5.1-1]; - обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту й форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]; - розрізняє факти й судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів, зокрема медіатекстів, за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; - робить висновки на основі інтегрування інформації з кількох прочитаних текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів, гіпертекстів у цифровому середовищі, для розв'язання життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4]; - усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]; - аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П].	Мовна тема: діалог, пряма мова, лексична та пунктуаційна помилка.	- маніпуляції; - розрізнення фактів та суджень; - аудіозапис; - аналіз сторінок у соціальних мережах «Інстаграм», «Фейсбук», «Тікток».
--	---	---

Мовленнєва діяльність у книгарні та на книжковому фестивалі		
- використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]; - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту, зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]; - усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посилаючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]; - імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти, зокрема художні тексти, медіатексти, для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П].	Субтитри, усне та письмове повідомлення на радіо й телебаченні. Концепція книгарні, пошук літератури. Реклама, книжкової продукції. Мерч. Концепція книжкових фестивалів, виставка, презентація. Анотація. Відеоогляд. Пошук та купівля книги (книгарня, плеймаркет, онлайн-книгарня). Діалог у книгарні. Мовна тема: діалог, пряма мова, лексична та пунктуаційна помилка.	- слухання та читання текстів різних вимірів; - відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - дослідження форми та змісту текстів; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - запит щодо книги, журналу (до бібліотеки, працівника книгарні); - діалог у книгарні, онлайн-замовлення книги; - блог-відеоогляд книги; - проєкт.
Медичний простір: аптека та лікарня		
- застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; - дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види	Концепція лікарні, запис на прийом. Діалог із лікарем, фармацевтом, медичною сестрою. Застосунок Helsi. Медична довідка, рецепт. Опис стану здоров'я, симптоми, виклик швидкої допомоги.	- зіставлення та порівняння, діалог; - спостереження за власним та чужим мовленням; - інтерв'ю; - застосування прийомів активного слухання в діалозі; - відповіді на запитання за змістом

маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 MOV 1.4.2-1 П]; - розрізняє факти і судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів, зокрема медіатекстів, за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 MOV 2.2.2-1]; - використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 MOV 2.2.4-1 П].	Упаковка та інструкція до медичних препаратів. Відеоогляд та реклама медичних препаратів та засобів медичного призначення. Рецепти, діаграми, які ілюструють порядок надання невідкладної допомоги, інструкції для користувача та користувачки. Інклюзивно чутливе мовлення. Факти й судження. <i>Мовна тема: синоніми та антоніми, термінологічна лексика,, просте неускладнене речення, правопис складних слів.</i>	почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - читання та аналіз різних текстів (медичний рецепт, діаграма, інструкція використання медичного препарату); - розрізнення фактів та суджень.
Телефонна розмова, пошта, листування, співбесіда		
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів, різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 MOV 2.2.3-1 П]; - визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 MOV 1.4.2-1]; - створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення	Трансакційні тексти-угоди: листи, імейли, текстові повідомлення, есемески, електронний лист, повідомлення в соціальній мережі. Етапи телефонної розмови. Пошук роботи, резюме, мотиваційний лист, відгук на вакансію. Пам'ятка до електронного спілкування, етикет, форми ввічливості. Вакансія. Мотиваційний лист. Співбесіда. <i>Мовна тема: стилістика та лексика, орфоепічні, стилістичні та лексичні помилки.</i>	- спостереження за власним та чужим мовленням; - формулювання запитань до почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - написання листа друзі, вчителю, роботодавцю та до адміністрації; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - спостереження за власним та чужим мовленням; - інтерв'ю; - застосування прийомів активного

інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]; - організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії, зокрема онлайн-дискусії, зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]; - усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]; - аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]; - імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти, зокрема художні тексти, медіатексти, для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П].		слухання в діалозі; - відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - створення резюме та мотиваційного листа.
Мовлення в інституціях державного сектору: застосунок «Дія», ЦНАП, банківський рахунок		
- слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою обраного профілю, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; - визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру,	Застосунок «Дія». Офіційно-діловий стиль: квитанція, банківська виписка, заява до банку. Заява про відкриття рахунку, зміну персональних даних, закриття депозиту	- спостереження за власним та чужим мовленням; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного /

структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]; - вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2 1]; - аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів, дотримуючись достовірності й засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]; - створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема художні тексти, медіатексти, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]; - імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти, зокрема художні тексти, медіатексти, для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П].	тощо. Платіжна інструкція, фіскальний чек. Платіжка картка. Комунальні послуги. Комунікація із органами державної влади: ОСББ/ЖКГ, водоканалом, газовою службою, енергопостачальною компанією. Сплата комунальних послуг за водопостачання / водовідведення, електро-, газопостачання тощо. <i>Мовна тема: лексичні та орфографічні помилки, звертання, просте ускладнене та неускладнене речення.</i>	переглянутого; - діалог; - написання заяви; - проєкт; - аналіз сторінок державних органів влади в інстаграмі, фейсбуці, тіктоці;
Здоровий спосіб життя: спорт- і фітнес-клуб		
- вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2 -	Трансакційні тексти-угоди. Графік роботи, абонемент до спортзалу. Спортивне коментування події. Реклама товарів спортивного призначення, здорове харчування.	- читання цілісних, змішаних та перерваних текстів; - слухання монологічних та діалогічних текстів; - виявлення виражальних засобів у

1]; - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів, зокрема художніх текстів, медіатекстів, різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]; - пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми, зокрема засобів художньої виразності, прочитаного тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та / або неструктурованого тексту, у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]; - представляє створені тексти, зокрема художні тексти, медіатексти, в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П].	Тренування у спортклубі, фітнес-клубі, басейні. Правила поведінки в спортзалі та басейні. Мовна тема: <i>спортивна термінологія, лексичні та пунктуаційні помилки.</i>	почутому / прочитаному / переглянутому (індивідуально, у парах, групах); - аналіз та інтерпретація почутого / побаченого / прочитаного; - обмін враженнями, думками, зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - рольова гра між клієнтом та працівником рецепції; - діалог.
Мовлення в просторі готельно-ресторанного господарства		
- виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення, зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту, важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]; - визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]; - досліджує роль вербальних та невербальних засобів	Оголошення. Схема евакуації. Правила перебування в готелі. Зворотний зв'язок. Мовна тема: <i>лексичні та орфографічні помилки, звертання, просте ускладнене та неускладнене речення.</i>	- слухання та читання текстів різних вимірів; - відповіді на запитання за змістом почутого / прочитаного / переглянутого (індивідуально, у парах, групах); - дослідження форми та змісту текстів; - виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць; - трансформування повідомлення; (індивідуально, у парах, групах); - обмін враженнями, думками,

у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П]; - використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]; - усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]; - аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П].		зокрема в цифровому середовищі, щодо почутого / прочитаного / переглянутого; - візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб (індивідуально, у парах, групах); - проєкт.
---	--	--

Прикінцева частина

1. Методичні підходи до реалізації програми.

Реалізація програми курсу «Мова в просторі навколо нас» передбачає компетентнісний, діалогічний і особистісно орієнтований підходи, з увагою на сучасні комунікативні ситуації, критичне мислення та інтерпретаційні навички, які дозволяють вправно користуватися українською мовою в повсякденному житті й активно послуговуються нею для задоволення потреб та досягнення життєвого успіху. Засадничою методичною рамкою курсу є робота з різними вимірами текстів: за ресурсом, організацією, форматом і типом – та розвиток умінь перетворювати інформацію з почутого повідомлення на різні форми повідомлень. Такий підхід забезпечує перехід від буквального сприймання до осмисленої взаємодії з текстом та усними й письмовими повідомленнями. Кожний тематичний модуль може завершуватися проєктною діяльністю і вивчатися цілісно в тій послідовності, яка буде зручною для кожного вчителя або вчительки.

2. Особливості курсу, методи й технології навчання.

Особливістю курсу є дослідження мови та мовлення в різноманітних життєвих ситуаціях, у яких можуть опинитися підлітки. Це простір транспорту, магазину, музею, громадської установи тощо. Успішна взаємодія в таких просторах передбачає вміння читати та інтерпретувати текстові повідомлення (оголошення, інформаційні знаки, інструкції тощо), добре розуміти контекст ситуації, а також здійснювати усну та письмову комунікацію для досягнення власної мети (замовлення послуги, купівля або повернення товару тощо). Мова та мовлення є насамперед практичним інструментом дослідження світу. Послідовність та кількість тематичних модулів у курсі може змінюватися на розсуд учителя або вчительки. Перевага надається парній, груповій та проєктній роботі. Курс передбачає також дослідницький компонент – учні та учениці навчаються ставити питання до тексту, обирати власні траєкторії аналізу, використовувати різні інструменти осмислення.

Серед основних методів навчання:

- аналіз та інтерпретація інформації;
- дискусії;
- спостереження, конструювання, реконструювання тексту;
- перетворення інформації;
- зіставлення та порівняння;
- творчі письмові практики;
- проєктні методи;
- рефлексивне письмо;
- робота в парах та групах.

3. Орієнтовні ресурси й матеріали.

Методичні розробки для вчителя або вчительки до вибіркового курсу «Мова в просторі навколо нас» розміщено на інтерактивній платформі проєкту «Зміст».

Для ефективної реалізації курсу рекомендовано додатково використовувати:

- медіатексти (фото, скріншоти, сторінки сайтів, відеозаписи);
- відео та аудіозаписи, що містять комунікативні шуми;
- відео та аудіозаписи, які розміщені на тематичних платформах (вебсайти музеїв, вебсторінки державних органів тощо).
- друковані та цифрові версії текстів;
- інтерактивні платформи для створення мультимедійних продуктів (Canva, Padlet, Genially тощо);
- приклади інтерпретацій текстів (наукові, публіцистичні, мистецькі тощо);
- таблиці для організації проведення дослідження;
- рефлексивні шаблони для письма, таблиці, візуальні органайзери (наприклад, «три запитання до тексту», «теза – аргумент – приклад» тощо).

4. У межах курсу можливе використання такого обладнання:

- мультимедійний проєктор або інтерактивна панель;
- доступ до інтернету;
- роздаткові друковані або електронні тексти;
- засоби для створення візуальних матеріалів (фліпчарти, маркери, дошки);
- мобільні пристрої / ноутбуки / планшети для групової роботи;
- навушники та обладнання для запису звуку та відео.

5. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів та учениць є формувальне, поточне, підсумкове (семестрове, річне) оцінювання.

Орієнтирами для оцінювання в курсі є очікувані результати навчання.

Формувальне оцінювання має на меті вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію учнів та учениць; відстежувати їхній навчальний прогрес; вчасно виявляти проблеми та вживати заходів для коригування індивідуальної освітньої траєкторії та методів навчання відповідно до індивідуальних та інших потреб учнів та учениць; формувати в учнів та учениць впевненість у власних силах, мотивацію на досягнення та зацікавленість у навчанні.

Підсумкове оцінювання має на меті встановити відповідність очікуваних і реальних результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями конкретного класу, із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування (індивідуальне, групове тощо); письмових завдань (навчальні завдання, тести тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи); практичних завдань; навчальних проєктів; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо; завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання тощо. Для здійснення оцінювання вчитель / учителька може також використовувати такі інструменти, як картки, шкали, щоденник спостережень, портфоліо учнів та учениць тощо.

Використані джерела

1. Державний стандарт профільної середньої освіти : Постанова Каб. Міністрів України від 25.07.2024 року № 851 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.03.2025)
2. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2024 року № 1451 URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej> (дата звернення 2.04.2025)
3. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 / кол. авт. : Г. Бичко (осн. автор), Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін. ; за ред. В. Терещенка та І. Клименко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. 395 с.
4. Терещенко В. Мистецтво об'єктивного оцінювання в НУШ / кол. авт. : В. Терещенко, А. Панченков, М. Алгольм, О. Лінник. Київ, 2024. 352 с.
5. Типова освітня програма для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням : Наказ Міністерства освіти і науки України від 26 травня 2025 року № 765 URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-10-12-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-zabezpechuiut-zdobuttia-profilnoi-serednoi-osvity-za-akademichnym-spriamuvanniam> (дата звернення 30.05.2025).